UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Gladiator

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

Geometria præcedit Aſtrologiam, quia motu prior eſt ſtatus. *in Euclid. l.1.*

Geometria in duas diuiditur partes, in planorum & ſolidorum contemplationem. *idem ibid. c.13.*

Geometria figuras conſiderat, quæ in imaginibus conſtitutæ *in Euclid. l.2. c.1.*

Geometria ab agrorum emenſione primo inuenta eſt, apud Ægyptios propter Nili inundationem terminos diluentis: quam in Græciam tranſtulit. *idem ibid. c.4.*

Geometriæ accidentia ſunt diuiſiones, notiones, contractus, æqualitates, applicationes, exceſſus, defectus, & huiuſmodi omnia. *ibidem.*

Geometriæ principia ſunt petitiones & pronunciata. *ibid.*

¶ Avctores.

De Geometriæ cum vtilitate tum neceſſitate, dignitate & excellentia, *Vide Plin. l.7. c.37 Tzetzen. l.11, 381 Cæl. Rhod. l.18, c.34 Polyd. l.1, c.18 Rurſus Cælium Rhod. l.7, c.30 & l.15, c.13 Plut. Sympoſ. 8, Gellium. l.1, c.20 Valturium de Geometr. militari l.2, c.5 Philip. ... præfat. in Geomet. Ioan Vœgelin. Fab. Quint. Inſtitut. Orat. ... Iacobum Magnum in Sophilogio 1.2.7.*

Geſticulatio.

¶ APOPHTHEGMATA.

Chilon dicere ſolebat, inter loquendum non eſſe mouendum manus: id enim eſſe væcordium. *Laertius libro primo, capite quarto.*

Demonax hiſtriones ac geſticulatores appellare ſolebat χειρόσοφον, quod manibus ſaperent, non lingua. Erat autem chorægorum genus, quo graues hiſtoriæ citra vocem vel recitantis, vel tibicinis ſolo corporis geſtu ſic repræſentabantur, vt ſpectatores ... plus intelligerent ex ſaltatione, quam ſi quis recitaſſet. *Eraſm. l.8. apoph.*

Polemon Sophiſta, hiſtrionem Tragœdiarum, qui in Olympiis, ... pronuntiârat, oſtensâ terrâ: O terra: manu in cœlum ... ſubmouit à præmiis (præſidebat enim ei certamini) dicens, hic manu commiſit ſolœciſmum. *Ex Philoſtrato.*

Domitius Afer Manlium Suram multum in agendo diſcurſantem, manus iactantem, togam deiicientem ac reponentem, non agere dixit, ſed ſatagere. Actio enim oratoris eſt. Satagit autem qui ... miſereque conatur, *Eraſm. l.6. apoph.*

Cicero. Marcus Callidius Gallum aaccuſauit, M. Tullio defendente, cumque accuſator affirmaret, ſe teſtibus, chirographis, ... onibus probaturum, ſibi à reo fuiſſe præparatum venenum ... rem tam atrocem, remiſſo vultu languida voce, ac remiſſo geſtu parum concitato pronunciaret: M. Tullius, Tu, inquit, ... fingeres M. Callidi, ſic ageres: Ex actione colligens, illum non ... animo loqui. *Eraſ. l.4. apoph.*

Cæſar. Teſtius Penatius in dicendo mentem intorquebat, in ... Cæſar ita iocatus eſt: *Dic* ſi quid velis, ait, quum nucem perfregeris. Notauit incompoſitos perorantis mores ac geſticulationes parum decoras. Nam qui habet in ore nucem duram, in rumpendo mentem ſolet intorquere, *Bruſ. l.4. c.31.*

Auguſt. Cæſar de duobus Pantomimis inter ſe commiſſis, vt alternis geſtibus certarent, alterum dixit ſaltatorem, alterum interpellatorem, quod ille immodice geſticularetur, alter non geſticulando interpellare videretur. *Eraſ. l.4. apoph. Suetonio.*

Gladius, Gladiator.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Gladius generaliter dicitur enſis in prælio: ſed enſis, ferrum tantum: gladius vero totus. Proprie autem appellatur gladius, quia gulam diuidit, id eſt, ceruicem deſecat, ad hoc enim factus eſt. Nam cætera membra ſecuribus cæduntur, collum gladio tantum. *Iſidor. Origin. c.17. c.*

Gladius enſis, à clade dici videtur, c. in g. mutata, teſte Varrone, quod ad gladem, ſeu cladem, ſit inuentus. Heb. *Cherob*, à verbo *Charab*, exſiccatus eſt deuaſtatus eſt. Item *Schelach*, miſſile, mucro punctim vulnerans. Gall. *Vn eſtoc.* à verbo *Schalach*, miſit, immiſit, demiſit, Græc. ξίφος, μάχαιρα.

Gladius, C. in G. commutato à clade, quod fit ad hoſtium cladem gladius ſimiliter ab omine. *Varro de ling. Lat. l.4.*

Gladiatores dicuntur generaliter omnes, qui gladiis pugnant, etiam diſcendi gratia, antequam in ludum producantur. *Spieg. in Dict. Iurid. litera G.*

Gladiator duo ſignificat: & Athletam ſeu Myrmillonem: hoc eſt, qui pugnæ cruentum exhibet ſimulachrum. Significat etiam ſicarium audacem, ac ad cædes hominum aſſuefactum. *Cal. Seo Curio in Catilin, 1. Cic.*

¶ Loci Biblici.

Gladius & gladii ius, *Gen. 9.6 Exod. 21.12. Leuit. 24.17. Deut. 19. v. 11.12. Rom. 13.4. 1 Pet. 2.14.* non cuiuis permittendus, *Mat. 26.51. Mar. 14.47. Luc. 22.49. Ioan. 18.10* Gladium accipere dicuntur, *Matth. 26. 52.* qui gladium à Domino non traditum ſibiipſis vendicant & vſurpant: hoc eſt, qui præter vocationem gladio vtuntur. Gladius ſpiritus eſt verbum Dei, *Eſdr. 13.7.29. v.4. Eſai. 11.4. & 27.1 & 31.8 & 49.2 & 66.16. Epheſ. 6.17. Hebr. 4.12. 2. Theſſ. 2.8. Apoc. 1.16. & 2.16 & 19.15.*

Gladius Dei iudicis, *Gen. 3.24. Eſai. 27.1. & 34.5.6. Iere. 12.12. Eze. 21 8. & c. & 30.24.25.*

Gladius Angeli Dei, *Num. 22.31. 1. Chron. 21.12.16.27.30. Apocal. 6.4.*

Gladius magni principis exercitus Dei, nempe Chriſti, *Ioſu. 4. 13. Apoc. 19.14.15.*

¶ Sententiae Patrvm.

Paratur gladiatorius ludus, vt libidinem crudelium luminum ſanguis oblectet: homo occiditur in hominis voluptatem: & quis poſſit occidere, peritia eſt, vſus eſt, ſcelus non tantum geritur, ſed docetur, *Cyprian ad Donatum.*

¶ Apophthegmata.

Agis. Demadi dicenti, quod enſes Laconici ob breuitatem à circulatoribus ac præſtigias imitantibus deuorarentur: Agis iunior reſpondit, Hic enſibus Lacedæmonii aſſequuntur hoſtes longioribus armatos gladiis. *Plut. in Lac. apoph.*

Demonax videns Athenienſes hoc agere, vt barbarorum exemplo, gladiatorum ſpectacula in vrbem inducerent: Nolite, inquit, o ciues, iſtam crudelitatem prius admittere in ciuitatem veſtram, quam Miſericordiæ aram ſitis demoliti. Voluit autem ſignificare, nequaquam conuenire in ea ciuitate in qua Miſericordia pro dea coleretur, ſpectari plus quam ferinam crudelitatem. *Eraſ. l.8. apoph.*

¶ Scriptores.

Gladiatores omnino prohibentur in conſtitutio. principum, *lib. 11. de Gladiat. toll.* Originem eorum C. Iulius Capitolinus refert. *Gulielm. Budæus* genera recenſet *in Ann. ad l. athletas, 1. de his qui not. infam.* Item de origine muneris gladiatorii & quo temporis vſque durauerit, præter Blondum *lege Alex. ab Alexan. l.6. c.19. Alciat. l.1. parerg. c.22. Polydorum Vergil. de rerum inuent. l.6. cap.14.* Item de generibus variis, *Cal. Rhodig. l.6. cap.32. & 33.* contra gladiatores inuehitur *Aug. l.6. confeſſ. & Lactantius in Epitome.*

Gloria.

¶ DEINITIO ET ETYMOLOG.

Gloria Græce κλέος, κῦδος, δόξα, ης, ἡ, & δοξολογέω, glorifico ἔνδοξος, ου, ὁ, glorioſus dicitur. Heb. *Chabodh*, gloria, honor, grauitas, quicquid eſt alicuius ponderis: à verbo *Chabedh*, Grauis fuit. Dicitur depondere & dignitate. Nam vir grauis appellatur, qui eſt honorabilis & magnæ æſtimationis: vnde etiam poteſt verti, honoratus eſt, glorificatus eſt, vel glorioſus fuit. Eſt autem frequens de aliquo fama cum laude: *ſecund. Cic. in Rhetor.*

Gloria eſt illuſtris ac peruagata multorum & magnorum, vel in ſuos ciues, vel in patriam, vel in omne genus hominum fama meritorum. *ſecund. Cic. in orat. pro M. Marcello.*

Gloria eſt clara notitia cum laude. *ſecund. Ambr. ſup. epiſt. ad Romanos.*

Gloria, Græce κλέος, ἔεος, τὸ, & αἰώνιος, ου, ὁ, æternus dicitur. Gloria æterna, quam ſancti habent, eſt magna quintupliciter. Eſt enim intenſa, extenſa, æterna, perfecta & integra. *ex B. Thoma. ſuper Eſa. c.34. in fine.*

Gloria vana, quæ & inanis gloria appellatur, Græce κενοδοξία, ας, ἡ, dicitur, & eſt vitium capitale, cuius filiæ ſunt ſeptem, ſcilicet inobedientia, iactantia, hypocriſis, contentio, diſcordia, præſumptio nouitatum, pertinacia. *ſecund. B. Thomam ſecund. Secundæ quæſt. 21 art. 4.*

Dicitur autem gloria vana tripliciter, & eſt peccatum. Primo quando eſt de non ente, vel de translatoriis, vel de peccato: ſecundo, quando quæritur ab hominibus, & non à Deo: tertio, quando non ordinatur ad debitum finem. *ſecund. B. Thom. ſecundæ Secundæ, q.132, art. 1.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN